

Samenwerkingsovereenkomst 2014-2018

De gemeente dichtbij

Mei 2014

Inhoudsopgave

1. De gemeente dichtbij	2
2. Toekomstgerichte gemeente	3
3. Dicht bij mensen	4
4. Wonen voor het leven	7
5. Verkeer en vervoer	9
6. Midden-Delfland onderneemt	11
7. Vitale kernen in ontwikkeling	12
8. Groen Midden-Delfland in ontwikkeling	15
9. Communicatie	17
10. Inkomsten & uitgaven	18
11. Portefeuilleverdeling en samenwerking met de raad	20
12. Tot slot	21

1. DE GEMEENTE DICHTBIJ

De coalitiepartijen zetten met hun thema 'de gemeente dichtbij' de zoektocht naar het 'nieuwe besturen' hoog op de agenda van het te vormen college. De samenleving verandert. De verhouding tussen inwoner en de gemeente verandert ook. Het digitale kanaal wordt uiteraard belangrijker. De burger ervaart het gezag van de gemeente niet meer als vanzelfsprekend. Ontwikkeling van "Zorgen voor" wordt meer en meer ingewisseld voor "zorgen dat". Meer eigen verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid, beroep op naasten in plaats van op de overheid.

Dit speelt ook binnen de gemeente Midden-Delfland. Tien jaar geleden kozen de bewoners van Maasland, Den Hoorn en Schipluiden voor de kleine schaal, met de hoop en verwachting dat deze gemeente dicht bij de burgers kan staan. De fusie brengt echter toch 'afstand' met zich mee en we merken dat het contact tussen gemeentebestuur en de 'dorpsbewoners' minder vanzelfsprekend en formeler is. De snelle veranderingen in de cultuur, meer mondige burgers, de economische crisis en de vele nieuwe gemeentelijk (zorg-)taken vragen om meer samenwerking en om een grotere flexibiliteit van iedereen, de gemeente voorop. Wij zien dat als een vanzelfsprekendheid voor een relatief kleine gemeente, die de duurzame beginselen van Cittaslow uitdraagt.

Om deze veranderingen aan te kunnen, geven we meer ruimte voor co-creatie en deelname van inwoners, organisaties en ondernemingen. Daarvoor doen we een groot beroep op alle betrokkenen, binnen en buiten de gemeentelijke organisatie, want samen staan we sterk.

Wij geven veel aandacht aan de taken op het domein van zorg en arbeidsparticipatie, en daarnaast ook de benodigde aandacht aan een open en flexibele cultuur binnen de gemeentelijke organisatie. Deze speelt in op behoeften van inwoners en ondernemers.

'Tijdens de verbouwing gaat de verkoop gewoon door'. Wij maken ons 'werkende weg' een nieuwe wijze van besturen en organiseren eigen.

Gemeente dichtbij betekent ook dat wij werken aan een gemeente die naast burgers staat voor wie het tegenzit – korter of langdurig. De nieuwe zorgtaken, de verantwoordelijkheid voor onze jeugd en inzet voor arbeidsparticipatie vragen om korte lijnen, aandacht en direct handelen. De nodige zorg staat centraal, natuurlijk steeds met een scherp oog op doelmatigheid en juist gebruik van de beschikbare middelen.

In dit document leest u de speerpunten voor de komende periode. Uiteraard is het gemeentelijk beleidsveld breder en meeromvattende dan de opgevoerde punten. De niet in dit document genoemde terreinen krijgen vanzelfsprekend ook onze noodzakelijke aandacht. De dingen die goed gaan, behoeven hier geen speciale aandacht en worden in grote lijnen voortgezet.

Ons doel is een gemeente die 'van de burgers' is. Een gemeente die door samenwerking meer kracht krijgt – juist als het financieel zwaar weer is – en die meer kan voldoen aan de hooggespannen verwachtingen van inwoners en ondernemers. Zo'n gemeente straalt zelfvertrouwen en kwaliteit uit naar de omgeving en werkt omgekeerd aan vertrouwen van de gemeenschap.

2. TOEKOMSTGERICHTE GEMEENTE

Waar de overheid in het algemeen en de gemeente in het bijzonder de afgelopen decennia taken van haar inwoners en instellingen steeds meer is gaan overnemen en reguleren zijn grenzen zichtbaar geworden van succes en betaalbaarheid.

Een andere rol van de gemeente is nodig. De coalitiepartijen streven naar een bestuur dat als sterke netwerkspeler binnen en buiten de gemeente opereert. Buiten Midden-Delfland gaat het dan om de positie in de regionale samenwerking, in het landelijk netwerk en de contacten in Europa, waaronder Cittaslow. Besluitvormingsprocessen worden steeds meer co-creatie processen, waarbij de belanghebbenden en de gemeente samenwerken. De gemeente faciliteert steeds meer het vinden en uitvoeren van oplossingen en vernieuwing door de belanghebbenden zélf. Wij willen maatwerk bieden. Dat houdt tegelijk in dat het bewaken van publieke waarden en (waar nodig) het begrenzen van de vrijheden van inwoners en organisaties in het belang van de vrijheden van anderen meer nadruk krijgt.

De gemeente stelt kaders en faciliteert en voert minder zelf uit. Kaders stellen we vooraf. Tijdens het proces communiceren we helder en tijdig. En tot slot besluit het gemeentebestuur. Het is nodig om de werkzaamheden van de bestuurlijke en ambtelijke organisatie verder te verbeteren, vooral op gebied van efficiëntie, kwaliteit en kosten. Binnen de begroting maken we budget/formatie vrij om in de komende raadsperiode ondersteuning van initiatieven en activiteiten van burgers, organisaties en ondernemers beter mogelijk te maken en actief te stimuleren.

De noodzakelijke stappen om daar te komen raken alle medewerkers en bestuurders binnen de gemeentelijke organisatie. Wij realiseren ons dat een dergelijke verandering de nodige inspanningen vraagt.

Opleiding, scholing, motivatie en strategische personeelsplanning zijn belangrijke instrumenten voor het stimuleren van personele flexibiliteit van de gemeentelijke organisatie.

We werken systematisch aan een organisatie in beweging, gericht op voortdurende verbetering en optimalisering van processen. Dan ontstaat er een win-win situatie, waarin plezier in het werk hand in hand gaat met betere output tegen lagere kosten.

In het collegeprogramma wordt dit concreet uitgewerkt.

3. DICHT BIJ MENSEN

In het sociaal domein, het welbevinden van mensen, vindt een kanteling plaats. De verzorgingsstaat verandert in een participatiesamenleving. De gemeente wordt verantwoordelijk voor een groot deel van het sociale domein; de uitvoering van de Participatiewet, de Jeugdwet en delen van de AWBZ komen naar ons toe, uitvoering van de Wet Werk en Bijstand en de WMO vielen al onder de gemeente.

Verbinden in samenwerking

Het is een uitdaging om daar goed invulling aan te geven, maar vraagt ook veel van de gemeente. Er zijn nog veel onzekerheden en risico's op uitvoerend en financieel vlak. Het biedt ook een kans om schotten weg te halen en een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, zorg, jeugdzorg en onderwijs, wonen en welzijn en werk en inkomen aan onze burgers te bieden. De gemeente is daarbij een verbindende schakel in de samenwerking met zorgverzekeraars en zorgaanbieders. De mens en zijn of haar vraag staan centraal, de zorgvraag is het uitgangspunt en daar wordt een oplossing bij gezocht. We investeren in de kwaliteit van de "poort" van de zorg, zoals de keukentafelgesprekken en het lokale maatschappelijke team en jeugdteam. Naast een goede diagnose of indicatie, zorgen zij dat de juiste instrumenten ingezet gaan worden; indien nodig houden zij ook de regie.

Burgerkracht

Het rijk denkt dat de gemeente de nieuwe taken met veel minder geld kan uitvoeren. Dat heeft alleen kans van slagen als we het anders doen en meer uitgaan van de eigen kracht van mensen. Die stimuleren wij en wij bieden een vangnet indien nodig. Vaak kan er veel al worden opgelost samen met familie, burens of vrijwilligers; is er meer hulp nodig dan bieden we dat met een efficiënt en sociaal zorgsysteem dichtbij cliënt/hulpvrager.

Voorkomen is beter dan genezen; preventie is daarom erg belangrijk. Vroeg signaleren en kwetsbare situaties voorkomen, kan leiden tot eenvoudige hulp.

Voor jeugd, zorg en werk werken we samen met de Haaglanden gemeenten, maar we doen lokaal wat lokaal kan; specialistische hulp echter regelen we in breder verband.

Wonen en opvang

De veranderingen hebben tot gevolg dat er een verschuiving plaats vindt van intramurale naar extramurale zorg, wonen en zorg worden steeds meer gescheiden. Dit heeft consequenties voor de bestaande woningen en nieuw te bouwen woningen, waar zorg geleverd moet kunnen worden. Dit is een belangrijk aandachtspunt voor de komende periode.

Minder intramurale zorg, opname in een verzorgingshuis, betekent ook dat dagopvang belangrijker gaat worden. In Den Hoorn wordt gestart met een Dorpskamer; in Schipluiden verschuift de zorg in Akkerleven naar zwaardere zorg. Ook in die kern bekijken of een Dorpskamer kan worden opgestart.

Jeugdwet & onderwijs

De nieuwe Jeugdwet maakt de gemeente verantwoordelijk voor de totale jeugdzorg, preventie tot gespecialiseerde zorg. Ook wordt het 'Passend' onderwijs ingevoerd. In 2015 gaan we kijken of deze middelen toereikend zijn voor de nieuwe taken. Goede preventie en tijdige signalering vragen een goede samenwerking met gemeente en alle partners die met jeugd werken, daar willen we op in zetten. Specialistische zorg voor de jeugd wordt in Haaglanden verband in voorzien.

Participatie

De nieuwe participatiewet beoogt dat iedereen kan meedoen in de samenleving, bij voorkeur met werk. Alle mensen met een (gedeeltelijk) arbeidsvermogen vallen onder de nieuwe wet. Eerste prioriteit ligt bij het doorgeleiden naar regulier werk of i.s.m. "Werkse!" (de opvolger van Combiwerk) naar beschermd werk. Indien niet mogelijk biedt vrijwilligerswerk kansen om toch "mee te doen".

Kinderen vormen een kwetsbare groep. Voor hen is extra aandacht nodig zeker wanneer zij in armoede moeten opgroeien. We willen voorkomen dat zij op die jonge leeftijd al een achterstand oplopen, die later moeilijk is in te lopen. We willen voorkomen dat zij op latere leeftijd minder kansen op de arbeidsmarkt hebben. Uitsluiting van sociale activiteiten of sport is niet wenselijk vanwege belangrijke vaardigheden die ze daar op doen.

Armoedebeleid

Voor armoedebeleid ontvangt de gemeente jaarlijks extra geld (Klijnsma-gelden). Dit besteden we effectief aan de mensen die het 't hardst nodig hebben. Toegekende gelden ter voorkoming van grote effecten van het wegvallen de Wet Tegemoetkoming Chronisch zieken en Gehandicapten en tegemoetkoming eigen risico, komen ten goede aan de chronisch zieken en gehandicapten.

Voor een goede schuldhulpverlening ligt de nadruk op preventie en communicatie over bestaande regelingen.

Reserve Sociaal Domein

We weten niet wat de nieuwe taken ons gaan kosten en welke budgetten er vanuit het Rijk tegen over staan. Om de risico's van het 'open einde', meer of minder zorgvraag, op te kunnen vangen, stellen we een reserve Sociaal Domein in. De hoogte is mede afhankelijk van de toegekende rijksmiddelen, die nog niet bekend zijn. Voorlopig denken we aan een voorziening van € 500.000.

Een goede communicatie over alle veranderingen is cruciaal voor degenen die al zorg ontvangen, maar ook voor nieuwe cliënten, organisaties en zorgaanbieders. De subsite "Keerpunt" wordt verder ingevuld en uiteraard vindt de informatieverstrekking ook plaats via de loketten in de drie kernen en andere gebruikelijke kanalen. Cliëntondersteuning door MEE organisaties wordt aangeboden als daar behoefte aan is.

Verder willen wij

Goedkoper werken; verschuiving van werken met producten naar prestatieafspraken. Uitgangspunt is wordt het gewenste resultaat geleverd (bureaucratie en regeldruk waar mogelijk verminderen):

- a. De kwaliteit van de zorg waarborgen.
- b. De keuzevrijheid in stand houden, voorkomen dat mensen, die nu zorg ontvangen, tussen wal en schip raken, en maatwerk bieden.
- c. Mantelzorgers ondersteunen; we zorgen voor respijtzorg (bijv. de Dorpskamer).
- d. De WMO-cliëntenraad verbreden en haar betrekken bij de beleidsfase.
- e. De (financiële) effecten van alle veranderingen aan de raad goed evalueren.
- f. Daadkracht, dicht bij mensen, stralen we uit bij de invoering van alle veranderingen.

Laaggeletterdheid

Taal vormt de basis voor mensen om mee te doen in de samenleving. Voor 1 op de 9 volwassenen in Nederland vormt lezen en schrijven echter een groot probleem. In Midden-Delfland ligt dat waarschijnlijk iets gunstiger, maar ook in onze gemeente is het één van de grootste verborgen problemen en de oorzaak van veel "vervolgschade". Met de aanpak van laaggeletterdheid werken we aan de basiscondities om mee te kunnen doen in de samenleving en verkleinen we de vraag naar bijstand, schuldsanering en andere verwante problematiek.

Wij gaan samen met de Stichting Lezen en Schrijven en met een belangrijke rol voor de bibliotheken, het volgende doen:

We stimuleren de oprichting van een taalhuis. Een plek die mensen met een taalhulpvraag op een laagdrempelige manier verbindt met degenen die hen kunnen helpen.

Bij alle mensen die een (bijstands)uitkering aanvragen of zich melden in verband met schuldhulpverlening wordt de "taalmeter" afgenomen. Mensen die minder taalvaardig zijn, zijn minder zelfredzaam en krijgen minder makkelijk een baan. Waar nodig wordt geholpen met taalscholing, bijvoorbeeld via re-integratietrajecten.

De gemeente communiceert begrijpelijk voor iedereen. De gemeente stelt een panel van ex-laaggeletterden in (via Stichting Lezen & Schrijven) om de gemeente hierover jaarlijks te adviseren.

4. WONEN VOOR HET LEVEN

Eén van de kerntaken van de gemeente is de volkshuisvesting. Een goed dak boven je hoofd is een van de basisbehoeften van mensen. Daarom moeten we duidelijk beeld hebben van het te voeren beleid op dit gebied. Dit beleid actualiseren we regelmatig. De gemeente Midden-Delfland heeft medio 2010 de Woonvisie 2010-2025 vastgesteld. Maar de wereld van woningbouw/volkshuisvesting verandert snel en blijft veranderen. Bestaande accenten moeten worden verlegd en nieuwe worden toegevoegd. Wij zien voor de komende periode de volgende speerpunten in het volkshuisvestingsbeleid.

Meer zeggenschap

Wij willen minder regels, meer vrijheid en meer zeggenschap voor de burgers over hun eigen woonomgeving. De burger staat voorop. Onze inwoners maken Midden-Delfland. Zij kunnen en mogen initiatieven nemen voor de invulling van hun eigen leefomgeving. Ook mensen met een laag of middeninkomen moeten in Midden-Delfland op de woningmarkt terecht kunnen. Energiebesparing wordt een belangrijk uitgangspunt om de woonlasten te beperken. We spelen in op de groeiende vraag naar wonen met zorg. Mensen worden steeds meer zelf verantwoordelijk voor het organiseren van de zorg aan naasten en dat stelt eisen aan hun huisvesting. We stimuleren en faciliteren dat.

Organische aanpak

Wij streven via nieuwbouw naar meer variatie in het woonaanbod waarbij ook hier het eigen initiatief van burgers ruim baan krijgt. Wij maken geen volledige uitgekristalliseerde bestemmingsplannen. We maken plannen met een globale invulling van wegen- en waterstructuur en daarbinnen een flexibele invulling. Dat houdt een organische aanpak in van gebiedsontwikkeling, waarbij wij uitgaan van de wensen van de consument.

Integrale benadering

Wij benutten de kracht van bestaande wijken. We kiezen voor een integrale benadering met aandacht voor wonen, openbare ruimte en de voorzieningen. Burgers en andere betrokken partijen zoals de wooncorporatie bepalen zelf hun leefomgeving en in de toekomst kunnen zij dit wellicht ook zelf beheren.

Maatregelen

Wij vertalen dit in de volgende maatregelen:

- a. Wij nemen belemmeringen in de ruimtelijke regelgeving weg, bijvoorbeeld t.b.v. mantelzorg aanpassingen van bestaande woningen faciliteren. Te goed voor een verpleeghuis, te slecht om zonder aanpassingen thuis te kunnen blijven wonen. Steeds meer ouderen krijgen daarmee te maken. Thuis wonen mét aanpassingen is het ideaal van de burger en nu ook van de overheid. Bijvoorbeeld een kleine mantelzorgwoning in de achtertuin. De behoefte moet onderzocht worden.
- b. Wij willen de bevolkingsopbouw verjongen door een gericht aanbod voor starters en jonge gezinnen. Als doelstelling noemen wij de bouw van 10 woningen in Maasland, 10 woningen in Schipluiden en 25 woningen in Den Hoorn. Blijvende inzet van startersleningen op de huidige wijze moet onderzocht worden.
- c. Het erfpachtinstrument kan een goed middel kan zijn om de lokale woningmarkt te stimuleren. De gemeente brengt dat onder de aandacht van geïnteresseerde burgers. Vooral voor

koopstarters kan de erfpachtconstructie helpen om toch voor een (starters)woning in aanmerking te komen. Dit jaar wordt de regeling geëvalueerd.

- d. Het bouwen woningen (geclusterd) met semi zorgaanbod voor ouderen met hogere inkomens. De belangstelling daarvoor moet gepeild worden.
- e. Het collectief particulier opdrachtgeverschap mogelijk blijven maken. Doordat de groep zelf opdrachtgever is kan er voor een aantrekkelijke prijs worden gebouwd.
- f. Het bevorderen van doorstroming in de bestaande woningvoorraad door maatwerk in het nieuwbouwprogramma en door gerichte maatregelen.
- g. In het collegeprogramma worden deze punten concreet uitgewerkt.

5. VERKEER EN VERVOER

Het beleid van de gemeente blijft er op gericht het gemotoriseerde verkeer in en om de dorpen te beperken waar dat mogelijk is en het beleid blijft er op gericht om de veiligheid voor alle verkeersdeelnemers te verbeteren. Zeker daar waar het schoolroutes betreft, heeft veiligheid voor het gemeentebestuur prioriteit. De bestaande overleggen op het gebied van verkeersveiligheid zetten wij voort .

Behoud van het openbaar vervoer vinden wij van groot belang; de busdiensten moeten blijven en de frequentie mag niet verder omlaag. Daar zetten wij ons voor in.

Voorzieningen

In Midden-Delfland zijn veel voorzieningen voor wandelaars en fietsers aanwezig. De voorzieningen dragen bij aan de verkeersveiligheid en het terugdringen van het gebruik van de auto. In het buitengebied zijn deze voorzieningen van groot belang voor de beleving van het gebied. Vanuit al deze belangen blijven wij aandacht geven aan de voorzieningen voor fietsers en wandelaars.

Zuidhoornseweg

De realisatie van de Zuidhoornseweg (voorheen Hooipolderweg) wordt voortvarend voortgezet waarbij conform afspraak middelen beschikbaar zijn voor bovenwettelijke inpassingsmaatregelen.

Kruispunt Oude Veiling

De realisatie van omvangrijke nieuwbouw in de Dijkpolder in Maassluis leidt zonder aanpassingen van de infrastructuur tot toenemende problemen op het kruispunt bij de Oude Veiling in Maasland en op de toeleidende wegen. Het overleg over een doelmatige oplossing met de gemeente Maassluis hierover zetten we voort waarbij ons uitgangspunt is dat een oplossing die dit kruispunt niet belast de voorkeur heeft. Indien dat niet haalbaar blijkt dan zijn aanpassingen ter plaatse noodzakelijk waarbij wij als uitgangspunt hanteren "de veroorzaker betaalt".

A4

In het kader van de aanleg van de A4 zijn in 2011 afspraken gemaakt met de provincie over onderzoek naar de mogelijkheden van beperking van het verkeer op de N468 (provinciale weg Maasland – Den Hoorn). Door de gemeenteraad is indertijd besloten zeer terughoudend te zijn met betrekking tot de overname van deze weg.

De komende jaren zal, na gereed komen van de A4 de discussie over het eigendom van de weg zeker terug komen. Onze terughoudend blijft bestaan en we overwegen de overname uitsluitend in geval van een volledige afdekking van alle risico's door de provincie.

De realisatie van de A4 blijven wij goed monitoren vanuit ons belang bij de inpassing, vanuit ons belang bij goede en doelmatige kruisingen en vanuit onze verantwoordelijkheid voor de veiligheid.

Blankenburgtunnel

Wij zijn tegenstander van de aanleg van de Blankenburgtunnel en we spannen ons er maximaal voor in, in geval de weg toch wordt aangelegd, dat de initiatiefnemers een uitvoeringswijze kiezen en maatregelen nemen die de negatieve effecten op de omgeving wegnemen.

Een toename van verkeer op de eerder genoemde N468 als gevolg van de realisatie van de Blankenburgtunnel vinden wij niet acceptabel. In geval van aanleg van de tunnel zal de initiatiefnemer maatregelen moeten treffen die voorkomen dat de belasting op de N468 groter wordt.

6. MIDDEN-DELFLAND ONDERNEEMT

Een gemeente met vitale kernen en 'werkend' groen heeft ondernemers nodig.

Voor ondernemers is het niet altijd makkelijk om te werken in kleinschalige woongebieden en/of in waardevolle landschappen. Toch is het voor de vitaliteit en de duurzaamheid van onze gemeente heel belangrijk dat hier renderende en duurzame bedrijven werkzaam zijn.

Een goed ondernemersklimaat is daarvoor een voorwaarde. Dit komt in samenspraak met ondernemers tot stand. Georganiseerd overleg met ondernemers blijft daarom prioriteit op de gemeentelijke agenda. Bij nieuwe ruimtelijke plannen wordt vroegtijdig afgestemd en samengewerkt met het bedrijfsleven .

Landelijk is er een roep om deregulering. Minder regels en minder administratieve lasten. Wij blijven de komende vier jaar alert op het nut en de noodzaak van regels. Wij zorgen ervoor dat we initiatiefnemers de helpende hand bieden bij het doorlopen van gemeentelijke procedures. Hiermee willen we voor ondernemers onnodig werk en vertraging voorkomen bij de uitvoering van plannen. De coalitie neemt zich voor om jaarlijks samen met ondernemers te bekijken welke regels we kunnen verbeteren of schrappen. Door goede afstemming en samenwerking met de economische sector kunnen we ervoor zorgen dat de regelgeving en procedures efficiënter worden ingericht.

Efficiënte afhandeling

Aanvragen worden voortvarend afgehandeld. Als medewerking aan plannen van ondernemers niet mogelijk is, wordt dit tijdig gecommuniceerd, zodat de ondernemer binnen afzienbare tijd weet waar hij aan toe is. Zowel de agrarische als de niet-agrarische ondernemers staan voor grote uitdagingen: een snel veranderende (wereld-)markt, grote technologische ontwikkelingen en steeds meer noodzaak om duurzamer en energiebewuster te werken. De algemene trends naar korte economische ketens, nadruk op circulaire economische processen en op nieuwe 'stad-landrelaties', raken ook Midden-Delfland als 'groen stedelijk gebied'. Deze trends bieden Midden-Delflandse ondernemers zeker ook kansen voor nieuwe of extra inkomsten. Daarvoor zijn wel investeringen nodig en die vragen om ruimte en perspectief. De gemeente geeft die ruimte binnen de kaders van het ruimtelijke (kwaliteits)beleid. Waar nodig leveren we maatwerk.

De gemeente ziet met belangstelling dat ondernemers en maatschappelijke organisaties zelf werken aan vormen van onderling overleg, gericht op een duurzame sociaal-economische ontwikkeling van Midden-Delfland. Initiatieven op economisch terrein komen vanuit het bedrijfsleven zelf. Waar nodig werkt de gemeente graag met dergelijke initiatieven – op het gebied van trends en innovaties – samen. Belangrijk is dat in onze gemeente innovatie verbonden blijft met de uitgangspunten van onze Cittaslow filosofie: de uitdaging om te vernieuwen vanuit onze eigen gebiedskracht.

We willen er voor zorgen dat vernieuwing niet gehinderd wordt door bestuurlijke processen. Begrip voor en inzicht in wederzijdse belangen zijn daarvoor essentieel. Daarnaast wil de gemeente bestaande en nieuwe financieringsstromen voor Midden-Delflandse ondernemers (agrarisch en niet-agrarisch) vooral gaan richten op (ondersteuning van) vernieuwing en verduurzaming.

Wij zoeken actief naar nieuwe vormen van ondersteuning voor innovatie bij ondernemers en gemeente uit nationale en Europese fondsen.

7. VITALE KERNEN IN ONTWIKKELING

Vitale kernen staan al sinds de vorming van onze gemeente hoog op de prioriteitenlijst. Daar ligt ook de motivatie voor onze deelname aan de internationale Cittaslowbeweging.

Door in te spelen op de eigen kracht en identiteit van de kernen, vergroten we het woongenot en leefplezier van onze burgers. Het feit dat onze kernen (nationaal) hoog scoren op sociale samenhang, zorg voor elkaar, creativiteit en leefbaarheid, daagt ons uit om deze kwaliteiten verder te versterken.

Interactieve beleidsontwikkeling en actief burgerschap zijn de fundamenten van een gemeenschap die haar eigen toekomst vormgeeft, waarbij de gemeente faciliteert. Met een vooruitstrevende, gezamenlijke en brede inzet bereiken we uiteindelijk meer voor Midden-Delfland. Met actieve inwoners, verenigingen, maatschappelijke instanties en ondernemers, die daarbij worden ondersteund door de gemeente.

Hieronder staan de belangrijkste ontwikkelingen per kern die de komende jaren onze aandacht vragen

Centrum Schipluiden

In Schipluiden is een proces rond de centrumontwikkeling (inclusief jeugdhuis) gaande en worden plannen ontwikkeld voor de locatie van het voormalige gemeentehuis. We ontwikkelen deze plannen de komende periode in nauwe samenwerking met onze inwoners en ondernemers.

't Spreeuwenest Maasland

Voor de concentratie en uitbreiding van het winkelaanbod is de locatie 't Spreeuwenest beschikbaar, waar de formule wonen-boven-winkels wordt toegepast. Ook voor de markt is daar ruimte. Wij verlenen actieve medewerking aan spoedige realisatie van het plan van een ontwikkelaar dat past binnen het vastgestelde bestemmings- en beeldkwaliteitsplan.

Centrum Den Hoorn

De centrumontwikkeling in Den Hoorn was het middelpunt van discussie en vraagt extra inspanning om tot een goed einde te worden gebracht. De ontwikkeling van Den Hoorn tot een grote woonkern met een relatief jonge bevolking vraagt om robuuste voorzieningen die meegroeien met de vraag naar diensten en producten.

In de vorige raadsperiode is door de gemeenteraad een meerderheidsbesluit genomen over de verdere ontwikkeling van het centrum van Den Hoorn. Op basis daarvan zijn ontwikkelingsafspraken gemaakt die zijn vastgelegd in het 'plan Waaijer'. In deze raadsperiode werken we de centrumplannen verder uit en deze worden aangevuld met enkele essentiële plannen. Het raadsbesluit en de gemaakte afspraken zijn daarbij leidend.

Dat betekent:

- a. een verkeerscirculatieplan voor het centrum van Den Hoorn
- b. een plan voor de versterking van de Dijkshoornseweg als winkelstraat, waarbij we huidige ondernemers die willen uitbreiden of verbouwen, actief faciliteren.
- c. een plan voor de vormgeving van de openbare ruimte als winkelhart van Den Hoorn
- d. Verder steunen we de ontwikkeling van een specifiek 'ondernemersconcept' voor het Hoornse winkelgebied. Ondernemers aan de Dijkshoornseweg werken nu al met het thema 'DHW,

schakel tussen Stad en Land' (verbonden met Cittaslow) om het centrum Den Hoorn onderscheidend te maken en een eigen imago te geven.

- e. Bij alle ontwikkelingen werkt de gemeente nauw samen met de (huidige en nieuwe) ondernemers en de bewoners van het centrum Den Hoorn. De gemeente wil extra investeren in het vergroten van het wederzijds vertrouwen en het maken van nieuwe onderlinge werkafspraken. Waar nodig en mogelijk zoeken we naar aanvullende (financiële) middelen om ontwikkelingsprocessen te versnellen en de positie van het centrum Den Hoorn te versterken.

Harnaskade

Vlakbij de kern van Den Hoorn speelt ook nog de discussie over de toekomst van de bewoning langs de Harnaskade. De raad is in 2013 een nieuwe overeenkomst aangegaan met de gemeente Den Haag inzake Bedrijvenschap Harnaschpolder. Deze overeenkomst is leidend voor de komende jaren. Deze nieuwe overeenkomst vraagt om een nieuw businessplan, dat in 2014 moeten worden opgesteld en vastgesteld. Inzet van het college is om de verliezen zo klein mogelijk te houden, en ook recht te doen aan de cultuur historische waarde van het gebied, in het bijzonder de Harnaskade en directe omgeving.

De huidige aanpak van de problematiek rond de Harnaskade is een goed voorbeeld van hoe burgerparticipatie kan worden vormgegeven. Bewoners, gemeente en een onafhankelijke begeleider onderzoeken samen de mogelijkheden voor dit gebied, met een duidelijk vooraf gesteld kader. De coalitie wacht de uitkomsten (medio juni 2014) af en respecteert de uitkomst. Inzet is om de verliezen zo klein mogelijk te houden, de kwaliteiten van de Harnaskade te behouden en bovenal om op korte termijn de bewoners van de Harnaskade duidelijkheid te geven over de toekomst.

Cultuurhistorie en monumenten

De rijkdom van onze gemeente aan cultureel erfgoed, identiteit en waarden en creatieve burgers zijn van groot belang voor de leefbaarheid van onze kernen en de eigenheid van onze buitengebieden.

Erfgoed speelt een belangrijke rol binnen de gemeente Midden-Delfland en is een van de thema's van het keurmerk Cittaslow. Het gebied is rijk aan cultuurhistorische elementen, zowel boven- als ondergronds.

Het adagium van Midden-Delfland is 'behoud door ontwikkeling'. Dit betekent dat bij nieuwe ontwikkelingen rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van erfgoed en cultuurhistorie. Deze benadering is ook een uitgangspunt van het Keurmerk Cittaslow.

Bij dit keurmerk staat de hoge kwaliteit van het gebied en de dorpen centraal. Daarbij is van belang dat bewoners en ondernemers zich van deze kwaliteit bewust zijn en hier, in samenspel met de gemeente, actief naar handelen. De aandacht voor deze kwaliteit is onderdeel van het reguliere werkproces.

Verenigingen en accommodaties

In Midden- Delfland zijn veel verenigingen actief. Op gebied van sport, cultuur en ontspanning hebben alle dorpen een goed aanbod. Dat is van groot belang voor het functioneren van de samenleving.

De verenigingen draaien op grote inzet van vele vrijwilligers en zijn in het algemeen goed in staat om, soms met een beperkte subsidie van de gemeente, in stand te blijven.

Bij ingrijpende wijzigingen zoals bijvoorbeeld de noodzaak om de accommodatie te vernieuwen is in het algemeen meer hulp van de gemeente nodig.

De afgelopen jaren zijn daarover met diverse verenigingen afspraken gemaakt en bijdragen van de gemeente toegezegd. In de komende periode zullen diverse plannen tot uitvoering komen. Vanuit de gemeente blijven we die ontwikkeling steunen.

Een punt van aandacht voor de komende periode is de accommodatie van de scouting verenigingen in Maasland en Den Hoorn.

8. GROEN MIDDEN-DELFLAND IN ONTWIKKELING

Het groene deel van onze gemeente Midden-Delfland is tijdens de reconstructie van het gebied ontworpen als 'werkend' groen. De kwaliteit van dit gebied is nauw verbonden met de economische activiteiten van agrarische en niet-agrarische ondernemers. De visie Midden-Delfland 2025 en Vitale Dorpen zijn hierbij leidend. Op onderdelen daarvan kan actualisering noodzakelijk zijn.

Ondernemerskracht & Gebiedskracht

De agrarische sector is van groot belang voor het groene Midden-Delfland en is behoorlijk in beweging. Het veranderend EU beleid vraagt van elke ondernemer een antwoord op de verwachte marktontwikkeling. De gemeente Midden-Delfland zoekt samen met de sector blijvend de verbinding tussen ondernemerskracht en gebiedskracht/gebiedskwaliteit. In de praktijk betekent dat het ontwikkelen van goede richtlijnen voor inpassing van vormen van schaalvergroting en vernieuwing en daarnaast het bevorderen van de meer gebieds-gebaseerde productie van producten (voor lokale markten) en diensten (zoals beheer, water, welzijn).

De recreatieve 'hospitality' sector is in Midden-Delfland sterk in ontwikkeling en heeft zijn grenzen nog niet bereikt. Hiermee worden belangrijke diensten geleverd aan de stedelijke bezoekers aan Midden-Delfland en inkomsten voor het gebied gegenereerd.

Agrarisch natuurbeheer

Het veranderende nationale beleid op het gebied van agrarisch natuurbeheer (Tweede Kamerbrief staatsecretaris Dijkema) vraagt een herbezinning van de gebiedsorganisaties op hun taak en samenwerking. De gemeente heeft grote belangstelling voor de uitkomst van deze discussie, omdat de kracht van Midden-Delfland voor een groot deel ligt bij de actieve gebiedsorganisaties.

Tenslotte wil de coalitie de gelden die zijn bedoeld voor kwaliteitsversterking van Midden-Delfland, ter compensatie van de aanleg van de A4, zo strategische mogelijk inzetten voor duurzaamheid en ondernemerskracht.

Maaslandse Dam

Een bijzonder dossier in Midden-Delfland is de ontwikkeling van de Maaslandse Dam. In dit dossier gaat het om zowel een inhoudelijke (landschappelijke) opgave als een financiële opgave. Uitgangspunt is om die twee opgaven in samenhang met elkaar aan te pakken en tot een goede oplossing te brengen.

De inhoudelijke opgave bestaat er uit dat de winst aan landschappelijke kwaliteit die door de sanering van de glastuinbouwbedrijven op de Maaslandse Dam en ook elders in Midden Delfland is bereikt, niet gedeeltelijk weer verloren mag gaan door ongewenste vorm en/of omvang van bebouwing op de Maaslandse Dam.

De financiële opgave bestaat er uit dat de kosten van het saneren van de kassen volledig gedekt worden en niet ten laste mogen komen van de gemeentebegroting. Dat zal (grotendeels) door opbrengsten uit woningbouw moeten gebeuren en op basis van eerdere afspraken is daarvoor de Maaslandse Dam aangewezen. Mede door de crisis in de bouw en het ruime aanbod van goede locaties elders in de Randstad zijn concepten met woon - werk combinaties en "dun -duur" wonen niet van de grond gekomen.

De slechte verkoopbaarheid van het voorgaande plan met verspreid liggende woningen heeft recent tot een nieuw inrichtingsplan geleid voor het gebied van de Maaslandse Dam. Dat plan bestaat voor een deel uit geclusterde bouw in de vorm van een Meent aan de westzijde van het gebied en voor een deel uit verspreid liggende woningen in het duurdere segment in de rest van het gebied.

De ruimtelijke kwaliteit van dit plan heeft brede steun gekregen van politiek en samenleving. Voor de realisatie van de Meent is zeer concrete belangstelling vanuit het bedrijfsleven. Voor de realisatie van de verspreid liggende woningen is nog geen belangstelling.

Er is echter ook de behoefte om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn die financieel tot hetzelfde resultaat leiden (dekking van alle kosten van de sanering) en tot minder bebouwing op de Maaslandse Dam.

De combinatie van opgaven, mogelijkheden en wensen heeft geleid tot de volgende aanpak voor het vervolg van dit project, waarbij het uitgangspunt blijft dat alle kosten van het project volledig gedekt worden vanuit het project. De Meent wordt zo spoedig mogelijk gerealiseerd.

Er worden voorlopig geen activiteiten ondernomen en geen kosten gemaakt voor de bebouwing van het overige gebied van de Maaslandse Dam. Investerings hierin zijn voorlopig nog te onzeker.

In deze periode, die maximaal een jaar duurt, worden de mogelijkheden onderzocht om via bebouwing op andere locaties die daarvoor geschikt zijn of via additionele middelen (die geen onderdeel uitmaken van gemeentelijke gelden) dekking van het project te vinden.

Na een jaar wordt bezien of en zo ja in welke mate op een andere wijze dan via bebouwing op de Maaslandse Dam dekking verkregen is van de kosten van het project.

Voor de op dat moment nog te dekken kosten zal de Maaslandse Dam verder ontwikkeld worden.

Het totaal aantal te bouwen huizen via dit project op de Maaslandse Dam en daarbuiten wordt daarbij in geen geval hoger dan het nu maximale aantal van 42.

Met bovenstaande aanpak wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de markt nu biedt om de kop van de kosten af te halen door geclusterde bebouwing van het westelijk deel van het gebied. Het risico van desinvestering in plankosten en bouwrijp maken van de rest van het gebied wordt beheerst door daar nu nog niet in te investeren en de tijd wordt benut om te verkennen of er opties zijn die kwalitatief en financieel beter zijn dan bouwen op de Maaslandse Dam.

Op deze wijze wordt optimaal aan zowel de inhoudelijke (landschappelijke) opgave als aan de financiële opgave voldaan.

9. COMMUNICATIE

In een complexe samenleving als de onze is heldere en tijdige communicatie cruciaal. Zeker wanneer de gemeente actief inzet op betrokkenheid van inwoners en ondernemers.

Goede communicatie zorgt ervoor, dat inwoners, ondernemers en verenigingen zich betrokken weten bij de totstandkoming van besluiten. Die betrokkenheid is nodig voor het creëren van draagvlak voor beleid. De inzet van goed geïnformeerde inwoners is essentieel voor het goed functioneren van onze gemeente.

Kenmerk van onze communicatie is dat deze naast heldere en concrete inhoud, uitnodigt tot meedenken en interactie. Zowel bij de aanloop naar het nemen van besluiten als bij het communiceren van beleid wordt de geadresseerde inwoner, ondernemer of vereniging serieus genomen. In geval van specifieke en plaatsgebonden beleidsvoornemens worden direct betrokkenen zoveel mogelijk afzonderlijk geïnformeerd.

Als gemeente zijn wij herkenbaar en toegankelijk voor onze inwoners en ondernemers.

Op het punt van de communicatie voeren wij de volgende acties uit:

- a. Ieder dorp krijgt een "eigen" wethouder, die verantwoordelijk is voor de relatie tussen gemeente en gemeenschap. Deze houdt onder meer in het dorp spreekuur en organiseert periodiek bijeenkomsten waarbij inwoners, ondernemers en verenigingen het college kunnen bevragen over lopende dossiers en relevante kwesties. Uitkomsten hiervan worden met de gemeenteraad gedeeld. In de wekelijkse gemeente-informatie worden, waar mogelijk, de nieuwsfeiten en bekendmakingen overzichtelijk en op begrijpelijke wijze per dorp gerangschikt.
- b. Besluiten van het College van B&W worden (met inachtneming van regels voor privacy en gemeentelijk belang) duidelijk, concreet en helder en binnen twee weken nadat deze zijn genomen gecommuniceerd.
- c. Raadsvoorstellen kennen een communicatieparagraaf waarin concreet staat vermeld welke actie wanneer wordt uitgevoerd.
- d. Veel communicatie gaat via het internet. Social Media worden in toenemende mate leidend als het gaat om informatie en communicatie. Er dient op toegezien te worden, dat ook de inwoner, die minder toegang heeft tot het internet, de communicatie vanuit de gemeente als helder en tijdig ervaart.
- e. Jaarlijks meten we hoe de inwoner de communicatie van de gemeente ervaart.

10. INKOMSTEN & UITGAVEN

De gemeente Midden-Delfland is ondanks de achterliggende jaren met kortingen op de uitkeringen uit het gemeentefonds een financieel gezonde gemeente. Onze inzet is dat we er over vier jaar nog steeds goed voor staan. Dat gaat niet vanzelf. We sturen scherp daarop met als uitgangspunt dat de uitgaven worden afgestemd op de inkomsten en lagere inkomsten dus ook tot lagere uitgaven leiden.

Onze gemeente heeft een goede financiële reserve, maar slechts een gering deel daarvan is feitelijk beschikbaar als "vrije" reserve. Gebruik van de overige reserves heeft vanwege een verminderde rentetoevoeging direct en structurele invloed op de beschikbare begrotingsmiddelen en is daarom ongewenst. Op het punt van toevoeging aan reserves zoals bijvoorbeeld de riolering kijken we kritisch of de omvang van de toevoeging zoals die in de afgelopen jaren gebruikelijk was noodzakelijk blijft. In tijden met schaarse middelen is het niet doelmatig om specifieke reserves op te bouwen die hoger zijn dan noodzakelijk.

Het financiële effect van de kanteling van de zorg is voor de komende jaren de grootste onzekerheid. Niet duidelijk is welke bedragen vanuit het rijk beschikbaar komen en of die toereikend zijn voor de uitvoering van de zorgtaken. Als er 'open einde' regelingen over komen dan kan dat aanzienlijke gevolgen hebben. Wij houden daarom rekening met onvermijdbare tegenvallers in het eerste jaar en reserveren daarvoor voorlopig 500.000 euro. Naar verwachting zal het noodzakelijk zijn deze reservering binnen de Algemene Reserve te vinden.

Inwoners die aantoonbaar hulp nodig hebben mogen niet de dupe worden van te beperkt budget aan het einde van een begrotingsjaar. Voor de langere termijn is het waarschijnlijk gewenst om middels een reservering dergelijke problemen op te kunnen vangen.

De inkomsten vanuit de OZB vormen een onmisbaar deel van de inkomsten van onze gemeente. In vergelijking met omringende gemeenten is de OZB in Midden Delfland laag. Wij komen dit jaar wel met voorstellen om tot een andere bepaling van de omvang van de OZB te komen. In de achterliggende jaren zijn de inkomsten uit de OZB jaarlijks met 3% gestegen. De komende jaren laten wij de OZB behalve correctie voor de inflatie niet of slechts beperkt stijgen. De geldende afspraken over het plafond van de loonkosten zijn ook voor de komende periode uitgangspunt.

Nieuwe grondexploitaties worden alleen gestart als er een grote mate van zekerheid is over een positief saldo, of als deze een significante bijdrage leveren aan de uitvoering van het gemeentelijk beleid.

De kaders voor de begroting van de afgelopen periode hebben aantoonbaar positief resultaat gehad, die handhaven wij op hoofdlijnen. Ieder jaar heeft een sluitende begroting; als door specifieke omstandigheden een jaar met een negatief resultaat eindigt dan wordt dat zo snel mogelijk daarna gecompenseerd zodat we aan het einde van de vierjarige periode weer neutraal (of positief) eindigen. Dat wil zeggen:

- a. Er worden geen nieuwe belastingsoorten ingevoerd.
- b. Het rioolrecht en de afvalstoffenheffing zijn kostendekkend en blijven dat.
- c. Diensten die de gemeente verleent aan burgers zijn in beginsel kostendekkend.
- d. De algemene reserve mag incidenteel ingezet worden om de begroting in een lopend jaar sluitend te maken.
- e. Ingezet wordt op een structurele verlaging van kosten, waarbij rekening wordt gehouden met jaarlijkse fluctuaties. Deze fluctuaties in positieve zin worden bijgeschreven bij de algemene reserve, de negatieve afwijkingen worden gecompenseerd met de algemene reserve. We hebben de ambitie om over vier jaar op een minimum saldo van nul uit te komen.

- f. Er zijn geen heilige huisjes. Alle beleidsvelden worden betrokken bij eventueel benodigde bezuinigingen. Echter niet voor alle beleidsvelden geldt dat de gemeente beleidsvrijheid heeft (zoals bijvoorbeeld sommige 'open-einde' regelingen). Voor alle beleidsvelden geldt echter wel dat het reëel moet zijn dat de taken kwalitatief kunnen worden uitgevoerd (effectiviteit); als dat niet mogelijk is overwegen we de taak volledig te schrappen. We doen het goed, of we doen het niet.

11. PORTEFEUILLEVERDERLING EN SAMENWERKING MET DE RAAD.

Wij werken de komende periode aan een goed klimaat van samenwerking in de gemeenteraad. Het is belangrijk dat alle noodzakelijke beleidsinformatie en ontwikkelingen op de relevante beleidsterreinen met elkaar wordt gedeeld en besproken.

In de afgelopen periode zijn verschillende initiatieven genomen om rond belangrijke thema's speciale 'werkgroepen' of 'denktanks' in te stellen. Wij gaan daarmee verder en willen bekijken of dit bijdraagt aan breed draagvlak voor de noodzakelijke strategieën.

Ieder dorp krijgt een 'eigen' wethouder die verantwoordelijk is voor de relatie tussen gemeente en gemeenschap. Deze wethouder ziet ook toe op het proces en de integratie tussen de beleidsterreinen. Jaarlijks rapporteert het college over zijn performance op de hierboven beschreven beleidsterreinen op de aspecten toegankelijkheid, oplossingsgerichtheid, betrokkenheid en daadkracht. De nieuwe werkwijze van de dorpswethouder krijgt daarbij bijzondere aandacht

We werken de komende periode aan de uitvoering van deze overeenkomst. Ondanks de verzwaring van de gemeentelijke taken blijft dezelfde bestuurlijke formatie van 2,8 fte gehandhaafd.

De portefeuillevverdeling ziet er als volgt uit:

- a. Burgemeester, portefeuille: Openbare Orde en Veiligheid. Algemene coördinatie van bestuur, Coördinatie bestuurlijke samenwerking, Externe betrekkingen, Voorzitter van de gemeenteraad, Representatie van de gemeente, Burgerzin en identiteit (o.a. Cittaslow), Politie, Brandweer, Openbare orde en veiligheid, Integrale handhaving, ICT, Juridische zaken, Huisvesting gemeentelijke organisatie, Dualisering en relatie gemeenteraad, Beleid Milieu en Duurzaamheid
- b. CDA, portefeuille 1 (op basis van 100%) Financiën, Economische zaken en wethouder Buitengebied, Grondbeleid en exploitatie, bouw- en woningtoezicht, aan- en verkoop van onroerende goederen, verkeer en vervoer, communicatie, Stadsgewest Haaglanden/Metropoolregio, openbare werken en Wijkbeheer, groenbeheer kernen, water, huisvuilinzameling (Avalax), riolering, Westland Energie, Waterbedrijf, Hoogheemraadschap van Delfland.
- c. CDA, portefeuille 2 (op basis van 60%) Zorg, Welzijn en Wonen en wethouder kern Den Hoorn. Wmo, onderwijs, volkshuisvesting, welzijn, coördinatie van ontwikkeling en uitvoering van vitale dorpen met toekomst in samenwerking met 'kernwethouder jeugdbeleid, seniorenbeleid, emancipatie, participatie, sociale zaken, volksgezondheid, gehandicaptenbeleid, woonruimteverdeling, sport en accommodaties, subsidieregelingen.
- d. OGP 1, portefeuille 3 (op basis van 50%) grote (bouw)projecten en wethouder kern Maasland. Bouw- en ontwikkelingsprojecten, centrumplannen Den Hoorn, Schipluiden, deel ruimtelijke ordening Harnaskade/Harnaspolder, Maaslandse Poort, monumentenzorg.
- e. OGP 2, portefeuille 4 (op basis van 70%) Midden-Delfland en groen en wethouder Schipluiden. Midden-Delfland-beleid, inclusief Ruimtelijke ordeningsplannen, recreatie en toerisme, landschapsontwikkeling, saneren verspreid liggende glastuinbouw, follow-up gebiedsvisie (in samenwerking met), Agrarische zaken, rijksinfrastructurele projecten, cultuur en kunst, personeel, organisatie en dienstverlening.

12. TOT SLOT

In dit document geven CDA en OGP Midden-Delfland aan welke aanpak zij op een aantal terreinen voorstaan. Dit overzicht is niet uitputtend. Het gaat om vertrouwen hebben en vertrouwen en ruimte geven.

Wij nodigen iedereen uit om met ons mee te doen, zodat het gemeentebestuur, inwoners en ondernemers de komende 4 jaar dichterbij elkaar komen te staan.